

ВІДГУК

**офіційного опонента доктора педагогічних наук, професора
Мешко Галини Михайлівни про дисертацію
Василюк Олени Михайлівни
на тему «Формування здоров'язбережувальної компетентності майбутніх
викладачів іноземної мови засобами цифрових технологій»,
подану на здобуття ступеня доктора філософії
за спеціальністю 015 Професійна освіта (за спеціалізаціями)
галузі знань 01 Освіта / Педагогіка**

1. Актуальність теми дослідження та її зв'язок із науковими програмами.

Актуальність теми дослідження зумовлена складністю, багатозадачністю, підвищеною стресогенністю науково-педагогічної діяльності, значним психоемоційним напруженням, постійними інформаційними та комунікативними перевантаженнями викладачів закладів фахової передвищої і вищої освіти, особливо сьогодні, в умовах постійних загроз і викликів, а також підвищенням рівня тривожності, погіршенням психологічного самопочуття здобувачів освіти, спричинених війною в Україні, необхідністю підвищення рівня їх стресостійкості та резильєнтності.

Сучасний викладач повинен вміти підтримувати на належному рівні свою «професійну форму», працездатність, творчу активність, стан власного здоров'я, створювати психологічно безпечне, здоров'язбережувальне освітнє середовище, впроваджувати здоров'язбережувальні технології у власне життя і професійну діяльність. З огляду на це дисертаційне дослідження Василюк Олени Михайлівни є актуальним, своєчасним і затребуваним сьогоденням, дає відповіді на низку викликів сучасного соціуму й освітньої галузі в умовах її модернізації.

Дисертаційне дослідження відповідає основним напрямам досліджень кафедри інноваційних технологій з педагогіки, психології та соціальної роботи Університету імені Альфреда Нобеля, проведених у межах комплексних наукових тем: «Теоретичні та методичні засади моделювання компетентнісної професійної освіти у контексті євроінтеграції» (державний реєстраційний номер 0117U000784) і «Теоретико-методологічні засади професійного становлення

фахівця в інноваційному соціокультурному просторі» (державний реєстраційний номер 0122U200059). Тему затверджено вченою радою Університету імені Альфреда Нобеля (протокол № 10 від 21.12.2021 р.).

2. Ступінь обґрунтованості наукових положень і висновків, сформульованих у дисертації.

Аналіз змісту дисертації та публікацій Василюк Олени Михайлівни свідчить про наукову обґрунтованість і достовірність результатів проведеного дослідження. Ґрунтовне вивчення здобувачкою широкої джерельної бази (274 наукових джерела з них 43 іноземною мовою) і сучасного стану формування здоров'язбережувальної компетентності майбутніх викладачів іноземної мови в закладах вищої освіти уможливили виокремлення суперечностей, на розв'язання яких було спрямовано дослідження, а також досить широко висвітлити сукупність аспектів досліджуваної проблеми і розробити підходи до удосконалення процесу формування здоров'язбережувальної компетентності майбутніх викладачів іноземної мови (створення інноваційного змісту для дисциплін філологічного циклу для формування здоров'язбережувальної компетентності майбутніх викладачів іноземної мови; застосування цифрових технологій у процесі формування здоров'язбережувальної компетентності майбутніх викладачів іноземної мови). На основі аналізу наукових джерел розроблено теоретичні засади проблеми формування здоров'язбережувальної компетентності майбутніх викладачів іноземної мови засобами цифрових технологій, які базуються на положеннях студентоцентрованого, компетентнісного, діяльнісного, системного, аксіологічного підходів.

Одержанню обґрунтованих і достовірних результатів сприяло застосування комплексу методів наукового дослідження, адекватних меті та завданням дослідження, зокрема: теоретичних (аналіз, синтез, систематизація й узагальнення філософської, психолого-педагогічної та навчально-методичної літератури, структурно-системний аналіз, метод педагогічного проектування), емпіричних (метод аналізу документів, анкетування, тестування, опитування, педагогічний експеримент), методів математичної статистики.

3. Наукова новизна і достовірність наукових положень дисертації.

У дисертації Василюк Олени Михайлівни цілісно та системно досліджено проблему формування здоров'язбережувальної компетентності майбутніх викладачів іноземної мови засобами цифрових технологій.

Наукова новизна отриманих результатів полягає в тому, що дослідницею розроблено, обґрунтовано та експериментально перевірено педагогічну технологію формування здоров'язбережувальної компетентності майбутніх викладачів іноземної мови засобами цифрових технологій, яку потрактовано як теоретично обґрунтовану навчально-виховну систему соціалізації, особистісного і професійного розвитку майбутніх викладачів іноземної мови у процесі навчання за освітніми програмами другого (магістерського) рівня, що відповідає потребам особистості і суспільства у сфері здоров'язбереження, передбачає творчу активність та навчальну взаємодію, оптимальне використання цифрових технологій та гарантує досягнення освітньої мети, що полягає у формуванні у здобувачів вищої освіти здоров'язбережувальної компетентності на рівні необхідному, для підтримки власного здоров'я та проведення профілактично-роз'яснювальної роботи у подальшій професійній діяльності; обґрунтовано і розроблено підходи до удосконалення процесу формування здоров'язбережувальної компетентності майбутніх викладачів іноземної мови; виокремлено компоненти здоров'язбережувальної компетентності майбутніх викладачів іноземної мови (ціннісно-мотиваційний, когнітивний, гносеологічний, діяльнісний, комунікативний, рефлексивний), визначено критерії, показники і рівні її сформованості.

У дисертації уточнено і конкретизовано сутність понять «здоров'язбережувальна компетентність викладача іноземної мови», «формування здоров'язбережувальної компетентності майбутніх викладачів іноземної мови засобами цифрових технологій», «педагогічна технологія формування здоров'язбережувальної компетентності майбутніх викладачів іноземної мови засобами цифрових технологій». Подальшого розвитку набули сучасні форми і методи навчання, спрямовані на формування

здоров'язберезувальної компетентності майбутніх викладачів іноземної мови засобами цифрових технологій.

4. Значення одержаних результатів для науки і практичного використання.

Результати дисертаційного дослідження Василюк Олени Михайлівни є важливими для педагогічної науки й освітньої практики, зокрема, для підготовки майбутніх викладачів іноземної мови до здоров'ятворчої діяльності.

Практичне значення одержаних результатів дослідження полягає у розробленні інноваційного змісту дисциплін філологічного циклу; рекомендацій щодо застосування цифрових технологій для формування здоров'язберезувальної компетентності майбутніх викладачів іноземної мови; діагностичного інструментарію «Оцінка сформованості здоров'язберезувальної компетентності майбутнього викладача іноземної мови», призначеного для здійснення моніторингу формування здоров'язберезувальної компетентності майбутніх викладачів іноземної мови; програми тренінгу «Використання платформи Canva у професійній діяльності викладача іноземних мов»; вибіркового освітнього компоненту «Оздоровчий самоменеджмент для педагогів (Wellness Self-Management for Educators)».

Матеріали дослідження можуть бути використані у процесі професійної підготовки майбутніх викладачів іноземної мови за освітніми програмами другого (магістерського) рівня спеціальностей 014.02 Середня освіта (Мова і література) та 035 Філологія для формування в них здоров'язберезувальної компетентності, а також у системі підвищення кваліфікації та перепідготовки, неформальної освіти та самоосвіти викладачів і вчителів іноземної мови.

Практичне значення дисертаційного дослідження засвідчує і впровадження його результатів в практику підготовки майбутніх викладачів іноземної мови ВНЗ «Університет імені Альфреда Нобеля» (м. Дніпро) (довідка № 124 від 04.03.2024 р.), Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького (м. Запоріжжя) (довідка № 01-15/934 від 28.11.2023 р.), Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка (м. Тернопіль) (довідка № 1916/33-03 від 30.11.2023).

5. Повнота викладу основних результатів дисертації в публікаціях здобувача.

Основні положення дисертації Василюк Олени Михайлівни достатньо повно висвітлено у 12 наукових публікаціях, з яких 1 стаття у науковому фаховому виданні, що входить до міжнародної наукометричної бази даних Web of Science, 4 статті у наукових фахових виданнях України, 7 тез доповідей у збірниках матеріалів наукових конференцій. Кількість опублікованих праць відповідає вимогам Міністерства освіти і науки України щодо публікацій основного змісту дисертації на здобуття ступеня доктора філософії. Рівень апробації результатів дисертаційного дослідження є достатнім і підтверджується участю у всеукраїнських та міжнародних науково-практичних конференціях.

6. Характеристика структури та змісту дисертації.

Дисертація характеризується належною логікою, чіткістю та узгодженістю викладу матеріалу дослідження, структурованістю роботи, яка відображає наукову позицію авторки дослідження. Дисертація складається з анотацій українською та англійською мовами, вступу, двох розділів, висновків, списку використаних джерел, 8 додатків.

Дисертантка грамотно формулює проблему дослідження, визначає його предмет, об'єкт, мету і завдання, характеризує базові поняття, які мають визначальне значення для дослідження. Це дає підстави схарактеризувати понятійний апарат як продуманий і обґрунтований.

Ядром системи базових понять визначено концепт «здоров'язбережувальна компетентність викладача іноземної мови». Науковий інтерес представляє запропоноване обґрунтування сутності здоров'язбережувальної компетентності майбутніх викладачів іноземної мови як інтегративного особистісно-професійного утворення, що визначає здатність викладача іноземної мови будувати і реалізовувати здоров'язбережувальну траєкторію в особистому житті, піклуючись про власне здоров'я та дотримуючись здорового способу життя, а також у професійній діяльності, кваліфіковано здійснюючи профілактично-просвітницьку роботу зі здоров'язбереження здобувачів освіти у процесі викладання іноземної мови.

Схвально сприймаються запропонована структура, критерії, показники і рівні сформованості здоров'язбережувальної компетентності майбутніх викладачів іноземних мов та запропонований діагностичний інструментарій для оцінки сформованості досліджуваного виду компетентності.

Заслуговує на увагу аналіз сучасного стану дослідженості проблеми здоров'язбереження в педагогічній теорії, схарактеризований досвід формування здоров'язбережувальної компетентності особистості на різних рівнях освіти: від початкової до післядипломної.

Цінною у роботі є розроблена педагогічна технологія формування здоров'язбережувальної компетентності майбутніх викладачів іноземної мови засобами цифрових технологій, яка містить: концептуальну основу (наукові підходи, педагогічні принципи); змістовий компонент (очікувані результати та зміст навчання); процесуальний компонент (способи використання цифрових технологій для формування здоров'язбережувальної компетентності майбутніх викладачів іноземної мови; методики діагностування сформованості компонентів здоров'язбережувальної компетентності етапи формування здоров'язбережувальної компетентності майбутніх викладачів іноземної мови засобами цифрових технологій у процесі професійної підготовки за освітніми програмами другого (магістерського) рівня).

Позитивної оцінки заслуговують розроблені рекомендації з використання у процесі формування здоров'язбережувальної компетентності майбутніх викладачів іноземної мови систем керування навчанням, масових відкритих онлайн-курсів, засобів створення цифрових розповідей, засобів створення електронних презентацій, веб-вправ, засобів організації спільної діяльності, сервісів генеративного штучного інтелекту.

Нам імponує розроблений авторкою дослідження тренінг «Використання платформи Canva у професійній діяльності викладача іноземних мов» для розвитку цифрової компетентності здобувачів вищої освіти, ознайомлення їх з можливостями цього веб-сервісу для створення цифрового освітнього контенту здоров'язбережувальної тематики, який проводився з використанням сервісу відеоконференцій Zoom.

Варто відзначити логіку і методику експериментальної роботи з перевірки ефективності розробленої педагогічної технології формування здоров'язбережувальної компетентності майбутніх викладачів іноземної мови засобами цифрових технологій, ретельний кількісний та якісний аналіз результатів дослідження, які підтвердили гіпотезу дослідження і засвідчили ефективність запровадження розробленої педагогічної технології.

Заслуговують на увагу розроблений та запроваджений в освітню практику інноваційний зміст дисциплін філологічного циклу (як обов'язкових, так і вибіркового освітніх компонентів) та рекомендації щодо застосування цифрових технологій для формування здоров'язбережувальної компетентності майбутніх викладачів іноземної мови.

Висновки до розділів та загальні висновки відповідають меті і завданням дослідження, відзначаються лаконічністю представлених дисертантом узагальнених результатів дослідження. Зміст анотацій ідентичний змісту дисертаційного дослідження.

7. Відповідність дисертації встановленим вимогам та дані про відсутність порушень академічної доброчесності.

Дисертація відповідає вимогам до досліджень у межах спеціальності 015 Професійна освіта (за спеціалізаціями) й оформлена відповідно до чинних вимог Міністерства освіти і науки України до такого роду наукових праць.

З урахуванням результатів автоматизованої перевірки дисертації Василюк Олени Михайлівни на відсутність плагіату, на підставі аналізу дисертації й опублікованих праць можна стверджувати, що дисертаційне дослідження є самостійно виконаним і відповідає вимогам академічної доброчесності.

8. Дискусійні положення та зауваження щодо змісту дисертації.

Належно оцінюючи позитивні аспекти дисертаційного дослідження, вважаємо за доцільне звернути увагу на дискусійні моменти та висловити певні зауваження:

1. У дисертації вартувало б врахувати і використати можливості психолого-педагогічних дисциплін щодо формування здоров'язбережувальної компетентності майбутніх викладачів іноземної мови засобами цифрових

технологій, а також досвід діяльності тренінгових центрів, центрів педагогічного консалтингу, центрів професійного розвитку та лідерства тощо, які функціонують у закладах вищої освіти і діяльність яких спрямована на сприяння в особистісно-професійному зростанні здобувачів різних рівнів вищої освіти, формування їх здоров'язбережувальної компетентності, професійної стресостійкості та резильєнтності.

2. Позитивно оцінюючи ретельно розроблену у пункті 2.1. дисертації педагогічну технологію формування здоров'язбережувальної компетентності майбутніх викладачів іноземної мови засобами цифрових технологій, зауважимо, що дисертаційне дослідження збагатило б її схематичне представлення (зображення), що дало б змогу краще увиразнити структурні компоненти запропонованої технології, етапи її упровадження в освітню практику.

3. Дисертантка дуже виважено і ґрунтовно підійшла до визначення критеріїв, показників і характеристики виокремлених рівнів сформованості здоров'язбережувальної компетентності майбутніх викладачів іноземної мови. У розроблених критеріях і показниках сформованості здоров'язбережувальної компетентності майбутніх викладачів іноземної мови вартувало б краще представити аспект дослідження, який відображає здатність майбутніх викладачів до забезпечення здоров'я здобувачів фахової передвищої і вищої освіти та формування їх здоров'язбережувальної компетентності/культури професійного здоров'я, реалізації валеологічних технологій педагогічної взаємодії, створення умов для психологічного благополуччя здобувачів вищої освіти, сприяння в підвищенні рівня їх професійної стресостійкості.

4. У Додатках дисертації, крім вміщеного діагностичного інструментарію для вивчення сформованості здоров'язбережувальної компетентності майбутніх викладачів іноземної мови, вартувало б подати програму запропонованого тренінгу «Використання платформи Canva у професійній діяльності викладача іноземних мов» та робочу програму вибіркового освітнього компонента «Оздоровчий самоменеджмент для педагогів (Wellness Self-Management for Educators)». Це б сприяло посиленню практичного значення проведеного

дослідження. У Додатки також доцільно було б перемістити з п. 3.4 дисертації деякі таблиці, які переобтяжують цей підрозділ результатами кількісного аналізу і статистичної обробки даних.

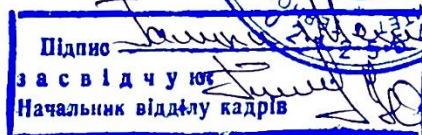
Висловлені зауваження і побажання не знижують цінності проведеного дисертаційного дослідження і суттєво не впливають на його високу оцінку.

9. Загальний висновок.

Дисертація Василюк Олени Михайлівни відзначається цілісністю і завершеністю викладу матеріалу, чіткою логікою дослідження, продуманою структурою, обґрунтованістю основних положень і висновків. Представлене дослідження має наукову новизну, теоретичне і практичне значення, є важливим для педагогічної науки і практики вищої освіти. На підставі здійсненого аналізу, з урахуванням актуальності, наукової новизни, значної практичної цінності отриманих результатів правомірно зробити загальний висновок, що дисертація Василюк Олени Михайлівни «Формування здоров'язберезувальної компетентності майбутніх викладачів іноземної мови засобами цифрових технологій» є самостійним, завершеним науковим дослідженням, що відповідає вимогам «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії», затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України № 44 від 12 січня 2022 р. (зі змінами), а її авторка заслуговує на присудження ступеня доктора філософії за спеціальністю 015 Професійна освіта (за спеціалізаціями) галузі знань 01 Освіта/Педагогіка.

Офіційний опонент:

доктор педагогічних наук, професор,
завідувач кафедри педагогіки
та менеджменту освіти
Тернопільського національного
педагогічного університету
імені Володимира Гнатюка

Галина МЕШКО

Онлайн сервіс створення та перевірки кваліфікованого та удосконаленого електронного підпису

ПРОТОКОЛ
створення та перевірки кваліфікованого та удосконаленого електронного підпису

Дата та час: 10:03:20 23.05.2024

Назва файлу з підписом: Відгук опонента про дисертацію ВАСИЛЮК.pdf.asice
Розмір файлу з підписом: 581.9 КБ

Перевірені файли:

Назва файлу без підпису: Відгук опонента про дисертацію ВАСИЛЮК.pdf
Розмір файлу без підпису: 620.6 КБ

Результат перевірки підпису: Підпис створено та перевірено успішно. Цілісність даних підтверджено

Підписувач: МЕШКО ГАЛИНА МИХАЙЛІВНА

П.І.Б.: МЕШКО ГАЛИНА МИХАЙЛІВНА

Країна: Україна

РНОКПП: 2396301900

Організація (установа): ФІЗИЧНА ОСОБА

Час підпису (підтверджено кваліфікованою позначкою часу для підпису від Надавача): 10:03:17
23.05.2024

Сертифікат виданий: КНЕДП АЦСК АТ КБ "ПРИВАТБАНК"

Серійний номер: 5E984D526F82F38F04000000B3DA5C01FA250705

Алгоритм підпису: ДСТУ 4145

Тип підпису: Удосконалений

Тип контейнера: Підпис та дані в архіві (розширений) (ASiC-E)

Формат підпису: З повними даними для перевірки (XAdES-B-LT)

Сертифікат: Кваліфікований

Версія від: 2024.04.15 13:00